

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, која је донета на седници од 23. октобра 2019. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиње **Наде Живановић** под насловом: „**Управно поступање у области субвенција у пољопривреди Европске уније у контексту заштите животне средине**“. Након што смо прегледали достављени рукопис докторске дисертације и извршили оцену исте, достављамо Наставно-научном већу

**ИЗВЕШТАЈ
о завршеној докторској дисертацији**

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

а) Основни подаци о кандидату

Кандидаткиња Нада (Стево) Живановић рођена је 20. јануара 1989. године у Загребу. Основну школу „Лаза Лазаревић” и Шабачку гимназију завршила је у Шапцу, са одличним успехом током целокупног школовања.

Правни факултет Универзитета у Београду уписала је у школској 2008/09. години да би основне академске студије окончала 20. јуна 2012. године са општим успехом 8,50. У току основних студија била је учесник стручне група из Управног права. Одбранила је више семинарских радова.

Мастер академске студије на Јавно-правном модулу, управно-правни под модул, уписала је школске 2012/13. године на Правном факултету Универзитета у Београду. На

мастер академским студијама све испите је положила са оценом 10, да би 19. јуна 2013. године одбранила мастер рад под насловом „Достављање у управном поступку“ пред комисијом у саставу проф. др Стеван Лилић и проф. др Добросав Миловановић, такође са оценом 10.

На докторске академске студије на Правном факултету Универзитета у Београду (управно-правна научна област) уписала се у школској 2013/14. години, у оквиру којих је 2014. године положила испит из Метода научно – истраживачког рада и вештина са оценом 10, пред комисијом у саставу проф. др Саша Бован и проф. др Стеван Лилић, а 23. јуна 2015. године положила је први део усменог докторског испита (Управно право са оценом 10, Управно процесно право са оценом 10 и Јавна управа са оценом 10) пред комисијом у саставу проф. др Добросав Миловановић, проф. др Зоран Томић и проф. др Стеван Лилић. Други део усменог докторског испита положила је 2016. године (Посебно управно право са оценом 10 и Акти управе и управне процедуре са оценом 10), пред комисијом у саставу проф. др Стеван Лилић и проф. др Марко Давинић. Семинарски рад под називом: „Етички кодекси државних службеника у Републици Србији“ одбранила је 2017. године под менторством проф. др Стевана Лилића.

Пословну каријеру започела је у јулу 2012. године као волонтер у Комитету правника за људска права (YUCOM), где је пратила суђења у области корупције пред Посебним одељењем за сузбијање корупције Вишег суда у Београду. Од јануара 2013. године радила је као адвокатски приправник у адвокатској канцеларији Вукоје-Рудовић-Вукмировић у Београду. Стручну праксу обављала је и у Контроли летења Србије и Црне Горе - СМАТСА доо, као и у Агенцији за реституцију Републике Србије. Од децембра 2013. године запослена је у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, у Групи за управне послове.

Говори енглески, а служи се немачким језиком.

У току школовања на докторским академским студијама, кандидаткиња Нада Живановић објавила је следеће научне радове:

„Жалба поводом ћутања управе“, зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2015, 329-344;

„Будућност Кјото протокола и стање у Србији“, зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2017, 396- 407;

„Архуска конвенција“, (коаутор Дејан Буказић), зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2018, 382- 395;

„Е- управа“, (коаутор Дејан Буказић), зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2019, 390-405- у штампи.

б) Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидаткиње Наде Живановић носи наслов „Управно поступање у области субвенција у пољопривреди Европске уније у контексту заштите животне средине“, има 348 страница А4 формата (фонт *Times New Roman* 12, проред основног текста 1.5, маргине 30 mm). У складу је са захтевима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја докторске дисертације.

Дисертација садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страну са информацијама о менторима и члановима комисије, страну са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући резиме на српском и енглеском језику и кључне речи, 7 страна садржаја, попис литературе и коришћених извора на 14 страна и биографију аутора. Истраживачку грађу за докторску дисертацију чине домаћи и страни научни радови у монографском облику, зборници стручних и научних радова, научни чланци и студије, уџбеници, закони и подзаконски акти, као и судска пракса.

Садржај дисертације обухвата: Први део – Начела управног поступања (стр. 26 – 86), који се састоји од пет одељака, други део – Субвенције у области пољопривреде (стр. 90- 167), који се састоји од девет одељака, трећи део – Заједничка пољопривредна политика и субвенције у пољопривреди ЕУ (стр. 170- 225) са пет одељака, четврти део – Еколошки стандарди у области пољопривреде (стр. 228 – 280) са четири одељка, пети део – Нормативни оквир еколошких стандарда у пољопривреди (стр. 282 – 310) са

четири одељка, Закључак (стр. 315– 335), Литература (стр. 335 – 348) и биографија аутора (стр. 349), са укупно 283 фусноте у тексту. Списак цитиране литературе и интернет извора обухвата 90 библиографских јединица (научна и стручна литература) и 95 јединица домаћих и страних правних извора и судских одлука.

II Предмет и циљ дисертације

Основни предмет докторске дисертације односи се на управно поступање у области субвенција у пољопривреди Европске уније, у контексту заштите животне средине, у светлу делатности Европске комисије, као и других органа који имају улогу регулатора у овој области. Кандидаткиња је у циљу свеобухватне анализе основног предмета дисертације, теоријски и практично, испитала више међусобно повезаних управно-правних института и области, који се могу одредити и као посебни предмети истраживања.

У првом делу дисертације, кандидаткиња је анализирила начела управног поступања. У истраживању се полази од тезе да управно поступање има висок степен утицаја на доделу субвенција у пољопривреди. Циљеви истраживања су: а) нормативноправни приказ и аналитичко сагледавање материјалноправних одредби права ЕУ у области заједничке пољопривреде политике ЕУ са посебним освртом на Регулативу ЕУ бр. 1307/13 о утврђивању правила за директна плаћања пољопривредницима у програмима подршке у оквиру заједничке пољопривредне политике; б) идентификовање начела управног поступања која се примењују приликом регулисања питања субвенција у оквиру заједничке пољопривредне политике ЕУ; в) сагледавање отворених питања у примени правних прописа у области доделе субвенција уз критички осврт на разлику између субвенција, са једне, и државне помоћи, са друге стране; г) критичко сагледавање правног регулисања доделе субвенција у земљама нашег регионалног окружења; д) анализа отворених питања и разматрање могућих нормативних решења која би довела до ефикасније доделе субвенција у земљама нашег региона; њ) разматрање и анализа значаја и улоге еколошких начела у заштити животне средине у области пољопривреде. У том смислу, кандидаткиња је обрадила теоријску садржину савременог концепта управе, начела деловања

институција Европске уније и начело једнакости поступања у контексту равномерности плаћања свим корисницима. У истраживању је посебан акценат стављен на ефикасност земаља југоситочне Европе у области пољопривреде.

Други део дисертације односи се на област субвенција у пољопривреди. Кандидаткиња даје дефиницију појма субвенција, правећи разлику у односу на државну помоћ, поредећи стање у области у земљама у окружењу. Посебну пажњу кандидаткиња је посветила контроли обавеза коприсника субвенција у пољопривреди, као и *de lege* предлозима за побољшање стања у овој области, кроз обраду правног оквира за доделу субвенција. Даље је анализирана заједничка пољопривредна политика и субвенције у пољопривреди ЕУ као и еколошки стандарди у области пољопривреде, да би се стекла целовита слика о условима за доделу субвенција.

Основни теоријски и практични циљ истраживања јесте анализа правног оквира и дубља разрада правних питања важних за управно поступање у области субвенција у пољопривреди. Осим општег, истраживање подразумева неколико посебних и ужих циљева.

Један од посебних циљева кандидаткиње иде за тим да савременим истраживањем допринесе постојећем фонду знања и потреби увођења модерних решења у управно поступање у области субвенција у пољопривреди. Кандидаткиња је приказала и резултате компаративно-правне анализе референтних правних система у области субвенција у пољопривреди. На тај начин кандидаткиња је тежила одређивању и усклађивању елемената појма субвенција у Републици Србији и у упоредним правним системима, чиме се може сагледати квалитет нормативних решења у Републици Србији. Такође, као један од посебних циљева издваја се и тумачење спорних процесних и материјалних правних питања и давање потенцијалних решења за њихово успешно превазилажење.

III Основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Тема истраживања ове докторске дисертације заснива се на неколико међусобно повезаних и условљених хипотеза. Иако су представљене као посебне хипотезе, оне заједно представљају једну заокружену целину.

Хипотеза I: Нова нормативна решења би довела до ефикасније доделе субвенција у земљама нашег регионалног окружења;

Поступак доделе субвенција у пољопривреди одвија по правилима посебног управног поступка, где је Закон о подстицајима у пољопривреди посебан секторски закон, а Уредба о расподели подстицаја кровна уредба са планом доделе износа субвенција за сваку годину. Такође, постоји велики број подзаконских аката - правилника, који на детаљан начин прецизирају доделу појединачних врста субвенција. Однос општег и посебног управног поступка није увек јасно одређен. Неусклађености се јављају и у код управног поступања у области пољопривреде. Стога је неопходна стална анализа ефеката закона. Такође, потребно је стално праћење ефеката тог закона у другим земљама, како у развијеним, од којих је потребно преузети примере добре праксе и модерна нормативна решења, тако и праћење ефеката закона у земаљама са сличним правним и друштвеним системом. Ово стога што је на тај начин, као и уз ангажовање иностраних стручњака управног права могуће и поправљање стања у области.

Хипотеза II: Увођењем електронске управе у поступак доделе субвенција постиже се ефикасност и делотворност у остваривању права грађана;

Друга хипотеза усмерена је на однос електронске управе и олакшавања приступа грађана праву на субвенције у пољопривреди. Нове технологије и дигитална средства рада имају велики утицај на остваривање основних циљева којима јавна управа тежи, што се одражава и на принципе на којима она заснива свој рад. Основне вредности које би јавна управа требало да задовољи у односу према грађанима и привреди јесу законитост, сигурност и поузданост. Остваривање ових вредности у складу са новим технологијама доводе до трансформације послова и услуга јавне управе, тако да све више постаје сервис грађана. Електронску јавну управу, односно потенцијално увођење интернет апликације за подношење захтева за остваривање права на подстицаје кандидаткиња представља као начин бржег и ефикаснијег обављања послова од стране државне управе, као и начин директног утицаја на ефикасније остваривање права и интереса грађана- подносилаца захтева за субвенције у пољопривреди.

Хипотеза III: У земљама региона постоји иста правна традиција са битно различитим степеном савременог развоја у области субвенција у пољопривреди;

Ова хипотеза је у логичкој и техничкој вези са претходне две, будући да нормативна решења можемо побољшати праћењем стања у земљама региона, где се пре свега мисли на Словенију и Хрватску. На примеру ове две земље уочено је да повећањем улоге информационо-комуникационих технологија у поступку остваривања права на субвенције у пољопривреди долази до битног поједностављивања и скраћивања управног поступка. Нови изазови увођења електронских достигнућа у управни поступак захтевају системску и модерну регулативу која се базира на теоријским сазнањима и практичним анализама појава. Модерна достигнућа подразумевају унапређење постојећег законског оквира и доношење савремених подзаконских аката који се темеље на новим теоријским сазнањима и техничким иновацијама. На основу таквих тенденција развоја и потреба грађана, кандидаткиња доказује да је праћење стања у земљама окружења, уз усвајање квалитетне правне регулативе о субвенцијама у пољопривреди један од основних услова за развој наведене области у Србији. Поређењем нормативних решења ових система повећава се свест о приступу новим изазовима, а уједно се добија и путоказ у решавању практичних проблема.

Хипотеза IV: Увођење еколошких стандарда као услова за доделу субвенција битно ће побољшати стање животне средине и створиће услове за квалитетнију пољопривредну производњу.

Условљеност остваривања права на субвенције у пољопривреди поштовањем еколошких начела од изузетног је значаја. Ово посебно због тога што пољопривредна производња обилује продуктима и средствима која се користе за постизање што бољих приноса, а који у великој мери загађују животну средину. Такође, висок квалитет уз безбедност хране по људско здравље је основна поставка и захтев савременог потрошача. Специфичне агротехничке мере у органској производњи стварају услове да биљке у оптималним производним условима синтетишу и нагомилавају, за врсту и сорту карактеристичне материје. Стога је важно разумети значај еколошких начела у оквиру тематике субвенција у пољопривреди, посебно она начела која се могу сматрати да су основна начела (нпр. начело интегралности, начело превенције, начело предострожности, начело уклањања загађења на извору, начело „загађивач плаћа”, начело предузимања привремених мера), али и других повезаних начела правног

поретка Европске уније (нпр. начело одрживог развоја, начело супсидијарности, начело пропорционалности, начело директне примене права Европске уније). Поштовањем ових начела од стране пољопривредних произвођача- корисника субвенција у пољопривреди вишеструки су позитивни ефекти на стање животне средине.

IV Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација кандидаткиње Наде Живановић под насловом „Управно поступање у области субвенција у пољопривреди Европске уније у контексту заштите животне средине“, осим уводних и закључних разматрања, списка литературе и биографије аутора, састоји се из пет међусобно повезаних и условљених тематских делова и то: део који се односи на начела управног поступања, део у вези са субвенцијама у области пољопривреде, део о заједничкој пољопривредној политикци и субвенцијама у пољопривреди ЕУ, део који се односи на еколошке стандарде у области пољопривреде, као и део који се бави нормативним оквиром еколошких стандарда у пољопривреди.

У **уводном делу** докторске дисертације, под називом - **Увод**, кандидаткиња излаже предмет истраживања, научну и друштвену оправданост теме истраживања, хипотезе које су постављене за израду истраживања, методолошки оквир, очекиване резултате и допринос науци. У оквиру уводног дела докторске дисертације, кандидаткиња поставља полазне структуралне основе за научноистраживачки рад у односу на тему истраживања.

Први део докторске дисертације носи назив – **Начела управног поступања**. У оквиру овог дела кандидаткиња излаже претходна питања у вези са савременим концептом управе, начелима деловања институција Европске уније, утицајем управног деловања на развој пољопривреде. Затим, кандидаткиња се фокусира на ефикасност земаља југоисточне Европе у облсати пољопривреде. Теоријским и практичним приступом, кандидаткиња обрађује начело једнакости поступања у контексту равномерности плаћања свим корисницима.

У другом делу докторске дисертације – **Субвенције у области пољопривреде**, одређују се општи појмови субвенција и државне помоћи. Посебна пажња у овом делу посвећена је критеријумима за доделу субвенција у пољопривреди, а посебно у државама чланицама Европске уније. У овом делу истражено је питање појма и значаја контроле обавеза корисника подстицаја. Кандидаткиња посебан део истраживања посвећује *de lege ferenda* предлозима, као значајним за побољшање квалитета посебног управног поступка доделе субвенција у пољопривреди. У истраживању је указано на појаву и улогу новог концепта електронске управе у наведеном поступку.

Трећи део докторске дисертације – **Заједничка пољопривредна политика и субвенције у пољопривреди ЕУ**, кандидаткиња посвећује уводним питањима од значаја за област пољопривреде у Европској унији. У оквиру овог дела, говори се о циљевима и реформи заједничке пољопривредне политике ЕУ, буџету ЕУ и стандардима за субвенције у пољопривреди. Осим појма, анализа у овом делу обухвата и превазилажење проблема неједнаких износа субвенција у појединим земљама чланицама ЕУ. Четврти део кандидаткиња закључује излагањем о значају заштите животне средине као критеријума за доделу субвенција у савременој пољопривреди ЕУ, чему посвећује наредни део рада.

У четвртом делу, под насловом – **Еколошки стандарди у области пољопривреде**, кандидаткиња анализира општа и посебна начела Европске уније о заштити животне средине. У оквиру овог дела, анализирани су начело заштите животне средине, начело интегралности, начело супсидијарности, као и посебна начела: начело превенције, начело уклањања загађења на извору, начело предострожности, начело „загађивач плаћа“, начело пропорционалности и начело директне примене права Европске уније. Кандидаткиња је посебно анализирала еколошке стандарде у појединим областима пољопривреде. Кандидаткиња је обрадила поменута начела из теоријске перспективе, али је уједно сагледао и њихову практичну компоненту у оквирима појединих области пољопривреде, указујући на нејасноће и нудећи начине за њихово превазилажење. Посебно место у оквиру овог дела посвећено је НАССР систему, његовом значају и примени.

У петом делу, под насловом – **Нормативни оквир еколошких стандарда у пољопривреди**, кандидаткиња обрађује значајне прописе релевантне за тему рада. У оквиру овог дела, обрађене су Нитратна директива и Оквирна директива о водама. Кандидаткиња је посебно анализирила значај наведених прописа за добру пољопривредну праксу, на примеру загађења земљишта проузрокованог пољопривредном производњом.

У седмом делу - **Закључак**, кандидаткиња даје осврт на постигнуте теоријске и практичне резултате темељне научне анализе питања управног поступања у области субвенција у пољопривреди Европске уније. Кандидаткиња је указала на могуће начине за побољшање правне регулативе у овој области, користећи се теоријским становиштима и начинима примене постојеће регулативе, чиме је дала допринос домаћој стручној и научној јавности у новим областима правног регулисања.

V Остварени резултати и научни допринос дисертације

Управно поступање у области субвенција у пољопривреди Европске уније у контексту заштите животне средине представља недовољно истражену научну област у Републици Србији. Истраживањем теоријских гледишта, правних прописа и практичних решења, кандидаткиња је дала допринос развоју критичке и научне мисли у области управног права. Кандидаткиња је указала на савремене токове и тенденције развоја управног поступања у области субвенција у пољопривреди и унапређењу заштите животне средине, као повезаним областима у којима се јавља значајна потреба за научним и стручним разматрањима због бројних изазова који се у пракси јављају.

Имајући у виду ширење примене електронске управе, кандидаткиња је у истраживању преиспитала традиционалну улогу и облик јавне управе. Први део истраживања, који је усмерен на начела управног поступања, сагледава начела деловања органа управе. Анализом правних прописа који уређују област субвенција у пољопривреди у Републици Србији, кандидаткиња је указала на испреплетане односе посебних закона и на обавезу њиховог праћења и усклађивања. У том смислу, постоји допринос за оне који примењују одредбе о субвенцијама у пољопривреди, будући да детаљна анализа указује на могуће начине примене прописа и изазове праксе о којима

се мора водити рачуна. Истраживање је обухватило и практичне аспекте о додели субвенција у пољопривреди у Републици Србији, што може да служи као полазна основа за нове идеје и будуће пројекте у вези са увођењем електронске управе у поступак доделе субвенција у пољопривреди у Републици Србији. Освртом на поступак доделе субвенција у пољопривреди у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини и Црној Гори, кандидаткиња је приказала решења референтних правних система, што доприноси разумевању домаћих нормативних решења и евентуалних праваца развоја.

Улога субвенција у пољопривреди у свету права расте, пре свега због повећања значаја субвенција за производњу која ће задовољити савремене стандарде. Одређење појма субвенција у пољопривреди представља темељ за класификацију подстицаја које кандидаткиња приказује у истраживању. Такав рад кандидаткиње представља допринос правној теорији управног права, али и свим другим областима у којима управно поступање у области субвенција у пољопривреди фигурирају, будући да се теорија недовољно бавила овим питањем. Испитивање нових појава, као што је интернет апликација за подношење захтева, умногоме осветљава могуће правце развоја управног поступања у области субвенција у пољопривреди, што може имати утицаја на разумевање и даљи развој начина обављања управних послова. Такав резултат може бити од користи органима управе и грађанима.

Истраживање кандидаткиње обухватило је и историјску перспективу развоја управног поступања у области субвенција у пољопривреди. Вишедимензионалним приступом, кандидаткиња пружа подршку у развоју свести о значају управног поступања у овој области.

Осим наведеног, кандидаткиња је пажњу у научноистраживачком раду посветила и основним начелима заштите и правима грађана у вези са субвенцијама у пољопривреди. Разрада основних принципа на којима се заснива систем управног поступања и анализа посебних права која грађани уживају у вези са субвенцијама, представља подстрек за квалитетније управно поступање у области субвенција у пољопривреди. На овом месту се издваја практични значај истраживања, будући да је кандидаткиња понудила решења за превазилажење недоумица у вези са применом појединих института управног поступања субвенција у пољопривреди. Посебан

допринос управно-правно научној области истиче се у делу који се односи на контролу обавеза корисника подстицаја и измену нормативних решења. Ова питања су недовољно прецизно одређена у прописима, па њихова обрада помаже у превазилажењу теоријских и практичних недоумица.

Истраживање институционалног оквира за управно поступање, као једног од механизма остваривања права на субвенције у пољопривреди у Републици Србији и Европској унији, помаже разумевању и одређењу природе ових институција. Како је према традиционалном схватању министарство пољопривреде било једино надлежно за питање субвенција у пољопривреди, увођење посебног органа јесте важна новина у унапређењу ове области. Такође, обрада новог правног института- посебне управе која се бави субвенцијама у пољопривреди, има за циљ да понуди теоријску визуру ове институције која је до сада слабо обрађивана у научним разматрањима.

Осим материјалног, истраживање има и временски значај. Оно долази у правом тренутку имајући у виду нормативне токове у вези са субвенцијама у пољопривреди, у Републици Србији и на међународном плану. У Републици Србији 2019. година је средишња за примену Стратегије пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014. – 2024. године, при чему је отворен велики број нормативних и практичних питања, у вези са којима пракса није још установљена. На нивоу Европске уније, 2019. године ради се на изради нове стратегије развоја пољопривреде после 2020. године. Анализом нормативних решења и указивањем на начине примене прописа поменутих правних система, кандидаткиња је указала на предности и слабости појединих института који су другачије уређени, што може бити од користи приликом доношења посебних закона и подзаконских аката, као и приликом доношења судских и управних одлука.

Остварене резултате и научни допринос докторске дисертације Наде Живадиновић треба сагледати и кроз важније закључке до којих је дошала након спроведеног истраживања. Кандидаткиња уочава да развој управног поступања у области субвенција у пољопривреди у великој мери зависи од доброг нормативног оквира. Кандидаткиња закључује да постоји директна повезаност стручног усавршавања запослених који се баве управним поступком доделе субвенција са

квалитетом тог поступка, који је неопходно да буде адекватно регулисан. Захваљујући истраживању, претходних и садашњих прописа, кандидаткиња је извела закључак да поред наведеног, већа заступљеност електронске управе у овом поступку може повећати ефективност.

У односу на управно-правну научну област, значајан је закључак кандидаткиње о томе да установљени систем доделе субвенција у пољопривреди у Републици Србији није једнако применљив, процесно и материјално, у односу на различите категорије субвенција. Такође, контрола обавеза корисника није на адекватном нивоу, што отвара велики број питања.

Проблем се налази и у чињеници да у Републици Србији управни поступак доделе субвенција у пољопривреди, иако има карактеристике посебног, то није. Због тога, кандидаткиња указује на потребу доношења прецизнијих подзаконских аката и важних питања које треба уредити, како би поступање органа управе у вези са субвенцијама у пољопривреди било законито и ефикасно. Такође, Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју као посебни, треба да има јасне формулације, без непотребних правних стандарда.

Осим механизма правне контроле доделе субвенција у пољопривреди, истраживање обухвата и питања техничке, организационе и кадровске мере које превазилазе правне елементе и помажу у повећању ефикасности остваривања права корисника субвенција у пољопривреди. У том смислу, кандидаткиња наводи да је једино узајамним деловањем свих механизма могуће постојање заокруженог и сигурног система који постиже резултате, односно штити права грађана у управном поступку доделе субвенција. То говори о чињеници да је кандидаткиња свеобухватним и вишедимензионалним приступом теоријски расветлила и практично оплеменила област управног поступања у области субвенција Европске уније у контексту заштите животне, чиме је поставила и основе за успостављање нове научне дисциплине - права субвенција у пољопривреди.

VI Закључак

У докторској дисертацији кандидаткиња је темељно обрадила проблематику која се односи на правна питања управног поступања у области субвенција у пољопривреди Европске уније у контексту заштите животне средине. Реч је о области која у домаћој стручној и научној литератури до сада није била заступљена у мери која оправдава њен значај. Истражена питања и правни институти могу бити значајан извор запосленима у органима јавне управе који учествују у управном поступку доделе субвенција у пољопривреди. Даље, ово истраживање може бити од користи и онима који доносе прописе, али и грађанима који се свакодневно сусрећу са темом субвенција у пољопривреди. Приликом обраде предметне материје коришћени су сви релевантни научни методи.

Дисертација одговара претходно одобреној пријави и приликом њене израде није било одступања од прихваћене теме, а кандидаткиња се у највећој мери придржавала унапред постављеног оквира истраживања и почетних методолошких начела.

Кандидаткиња је у потпуности одговорила захтеву и на систематичан начин је обрадила правно питања управног поступања у области субвенција у контексту заштите животне средине. Такав став, потврђујемо великим бројем стручних и научних радова, како домаћих, тако и страних, које је кандидаткиња користила у истраживању. Такође, коришћена управна и судска пракса даје и практичну страну истраживања. Дисертација представља комплексан и целовит научни рад у којем је предметна материја продубљено размотрена. Кандидаткиња се користима разумљивим стилем и јасном структуром истраживања.

Имајући у виду наведене елементе ове дисертације мишљења смо да се може дати позитивна оцена овом раду, као и да он представља допринос теоријској обради теме која је предмет дисертације. Стога сматрамо да рад кандидаткиње **Наде Живановић** под насловом: „Управно поступање у области субвенција у пољопривреди Европске уније у контексту заштите животне средине“ у свему испуњава законске и статутарне услове који се захтевају да би се рад могао прихватити као докторска дисертација, па због свега наведеног, Комисија

предлаже

Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду да прихвати ову докторску дисертацију као подобану за јавну одбрану, као и да одреди комисију пред којом ће је кандидаткиња бранити.

У Београду, 23. децембара 2019. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Предраг Димитријевић, редовни професор
Правни факултет Универзитета у Нишу

Др Добросав Миловановић, редовни професор,
Правни факултет Универзитета у Београду

Др Татјана Јованић, редовни професор,
Правни факултет Универзитета у Београду

Др Мирјана Дреновак-Ивановић, ванредни професор,
Правни факултет Универзитета у Београду